

Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori (principiul *non bis in idem*)

Art. 4 (dreptul de a nu fi judecat sau condamnat de două ori) din Protocolul nr. 7 la [Convenția europeană a drepturilor omului](#)¹:

„1. Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat.

2. Dispozițiile paragrafului precedent nu împiedică redeschiderea procesului, conform legii și procedurii penale a statului respectiv, dacă fapte noi sau recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care ar putea influența soluționarea litigiului.

3. Nicio derogare de la prezentul articol nu este îngăduită în temeiul art. 15 din Convenție.”

Domeniu de aplicare

Art. 4 din Protocolul nr. 7 limitează domeniul de aplicare al garanțiilor acordate faptelor penale în sensul Convenției.

Jurisprudența constantă a Curții stabilește trei criterii, cunoscute în general drept „*criteriile Engel*”², de luat în considerare atunci când se stabilește dacă a existat sau nu o „acuză în materie penală” [art. 6 (dreptul la un proces echitabil) din Convenție]. Primul criteriu este clasificarea juridică a infracțiunii în temeiul dreptului intern, al doilea este însăși natura infracțiunii, iar al treilea este nivelul de gravitate a pedepsei pe care persoana în cauză riscă să o suporte. Al doilea și al treilea criteriu sunt alternative și nu în mod necesar cumulative. Aceasta nu exclude, totuși, o abordare cumulativă, dacă analiza separată a fiecărui criteriu nu permite să se ajungă la o concluzie clară în ceea ce privește existența unei acuzații în materie penală. Noțiunea de pedeapsă de la art. 7 (nicio pedeapsă fără lege) din Convenție este identică.

[Maszni împotriva României](#)

21 septembrie 2006

După ce i-a fost suspendat permisul de conducere, reclamantul a fost oprit în timp ce conducea mașina având un permis de conducere fals, în iunie 1997. Judecat de un tribunal militar, a fost găsit vinovat de infracțiuni care includeau instigarea la fals și uz de documente false și a primit o pedeapsă de un an și patru luni de închisoare cu suspendare. Ulterior, permisul de conducere i-a fost retras pe motiv că a fost condamnat definitiv pentru o infracțiune legată de circulația rutieră. În aprilie 2002, acesta a trecut cu succes examenul care îi dădea dreptul la un nou permis de conducere. Reclamantul susținea în special că retragerea permisului său de conducere a constituit o a doua pedeapsă pentru aceleași fapte care au condus la condamnarea sa penală de către instanțele militare pentru o infracțiune la Codul rutier.

Curtea a observat în special că, deși în temeiul dreptului român, retragerea unui permis de conducere era clasificată drept măsură administrativă, gravitatea măsurii îi conferea un caracter punitiv și descurajator care o făcea comparabilă cu o sancțiune penală. Legătura strânsă dintre cele două pedepse impuse reclamantului a condus Curtea la concluzia că retragerea permisului de conducere

¹ A se vedea [aici](#) pentru tabelul cu semnături și ratificări ale Protocolului nr. 7 și detalii privind rezervele și declarațiile făcute de statele părți.

² A se vedea *Engel și alții împotriva Țărilor de Jos*, [hotărâre](#) din 8 iunie 1976

părea a fi o pedeapsă suplimentară care făcea parte integrantă din condamnarea penală. Prin urmare, a hotărât că **nu a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7.**

Storbråten împotriva Norvegiei și Mjelde împotriva Norvegiei

1 februarie 2007 (decizii privind admisibilitatea)

Ambilor reclamanți li s-a interzis timp de doi ani să înființeze societăți cu răspundere limitată sau să dețină funcții de conducere în astfel de societăți în urma falimentului afacerilor în care fuseseră implicați. Deciziile au fost luate în temeiul legislației privind falimentul, pe motiv că aceștia își dovediseră incompetența și existau motive întemeiate pentru a-i suspecta de infracțiuni în ceea ce privește insolvența. Ambii au fost ulterior condamnați pentru infracțiuni legate de faliment. Reclamanții au subliniat că decizia de interdicere a activității împiedica, în temeiul principiului *non bis in idem*, să fie urmăriți penal în continuare pentru aceleași fapte.

Curtea a declarat cererile **inadmisibile** ca fiind vădit nefondate, considerând că impunerea unor decizii de interdicere a activității nu constituia materie „penală” în sensul art. 4 din Protocolul nr. 7, în cazul reclamanților. Curtea a observat în special că însăși condiția existenței unor „motive rezonabile de suspiciune” nu priva decizia de interdicere a activității de caracterul său eminent reglementator. În plus, scopul principal al deciziei de interdicere a activității era unul preventiv, și anume de a proteja acționarii, creditorii și societatea în ansamblu împotriva expunerii la riscuri nejustificate de pierderi și la o gestionare defectuoasă a resurselor, în cazul în care unei persoane iresponsabile și necinstite i se permitea să continue să-și desfășoare activitatea sub umbrela unei societăți cu răspundere limitată. Astfel, juca un rol suplimentar celui de urmărire penală și condamnării la o dată ulterioară. În ceea ce privește natura și nivelul de gravitate a măsurii, ordinul de interdicere a activității antrena o interdicție de a înființa sau administra o nouă societate cu răspundere limitată pentru o perioadă de timp limitată, nu o interdicție generală a angajării în activități comerciale. Caracterul sancțiunii nu era, prin urmare, de natură să aducă această chestiune în sfera „penală”. Curtea a observat, de asemenea, că ambele tipuri de măsuri (interdicția și urmărirea penală) urmăreau scopuri diferite și erau diferite în ceea ce privește elementele lor esențiale.

A se vedea, de asemenea: **Haarvig împotriva Norvegiei**, decizie privind admisibilitatea din 11 decembrie 2007.

Paksas împotriva Lituaniei

6 ianuarie 2011 (Marea Cameră)

Reclamantul, fost președinte al Republicii Lituania, a fost demis din funcție de către Parlament în urma procedurilor de punere sub acuzare pentru încălcare flagrantă a Constituției și nerespectarea jurământului constituțional. Au fost, de asemenea, inițiate proceduri penale împotriva reclamantului, acuzat de divulgarea de informații clasificate ca secret de stat, însă acesta a fost, în cele din urmă, achitat. Reclamantul a afirmat, *printre altele*, că instituirea procedurii de destituire urmată de procedura penală împotriva sa a constituit o judecare de două ori pentru aceeași infracțiune.

Curtea, în temeiul art. 35 (Condițiile de admisibilitate) din Convenție, a declarat această parte a cererii **inadmisibilă** ca fiind incompatibilă *ratione materiae* (în ceea ce privește obiectul) cu dispozițiile Convenției. Curtea a notat în special că primul set de proceduri de la Curtea Constituțională a vizat conformitatea cu Constituția și legea a unui decret de naturalizare emis de reclamant în virtutea prerogativelor sale prezidențiale, iar cel de-al doilea set urmărea să stabilească dacă acesta a săvârșit încălcări grave ale Constituției sau nu și-a respectat jurământul constituțional. În opinia Curții, procedurile în cauză nu au avut ca obiect „stabilirea drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil” sau o „acuză în materie penală” împotriva sa în sensul art. 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil) din Convenție; nici nu a fost „condamnat” sau „urmărit sau pedepsit penal” în sensul art. 4 § 1 din Protocolul nr. 7.

Kurdov și Ivanov împotriva Bulgariei

31 mai 2011

În 1995, în timp ce erau angajați la societatea națională bulgară de căi ferate, reclamanții ar fi trebuit să facă lucrări de sudură la un vagon. În timp ce făceau acest lucru, conținutul vagonului a luat foc. A fost inițiată o procedură administrativă împotriva primului reclamant pentru nerespectarea regulilor de siguranță și a fost obligat la plata a 150 de leva bulgărești. Au fost inițiate proceduri penale împotriva ambilor reclamanți pentru că au dat foc în mod deliberat unor obiecte de valoare între anii 1998 și 2004. Primul reclamant se plângea în special de o încălcare a principiului *non bis in idem* în privința sa.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7.** În speță a constatat în special că procedura administrativă care a condus la stabilirea unei amenzi de 150 de leva bulgărești împotriva primului reclamant nu îndeplinea criteriile pentru a fi clasificată drept o acuză în materie penală.

În consecință, deschiderea unei proceduri penale împotriva aceluiași reclamant după impunerea respectivei amenzi nu a încălcat principiul *non bis in idem*.

A. și B. împotriva Norvegiei (cererile nr. 24130/11 și 29758/11) (a se vedea mai jos, la „Definiția lui *idem*”)

15 noiembrie 2016 (Marea Cameră)

Această cauză privea doi contribuabili care susțineau că au fost urmăriți și pedepsiți de două ori – în cadrul unor proceduri administrative și penale – pentru aceeași infracțiune. Reclamantii susțineau în special că au fost interogați de procuror drept persoane puse sub acuzare și că au fost condamnați, li s-au impus sancțiuni fiscale de către autoritățile fiscale, pe care le-au achitat, iar ulterior au fost condamnați și au primit pedepse în cadrul unor proceduri penale.

În această cauză, Marea Cameră a hotărât că **nu a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7** (a se vedea mai jos, la „Definiția lui *idem*”). Ca o chestiune de principiu, în ceea ce privește întrebarea dacă primul set de proceduri a fost „în materie penală”, Marea Cameră a notat că hotărârea *Sergey Zolotukhin* din 10 februarie 2009 nu era explicită în această privință. Prin urmare, trebuia să se presupună că astfel, Curtea a făcut o alegere deliberată în respectiva hotărâre optând pentru criteriile *Engel* (a se vedea mai sus) drept test model pentru a stabili dacă procedurile în cauză erau „în materie penală” în sensul art. 4 din Protocolul nr. 7. Marii Camere nu i se părea justificat să se îndepărteze de la respectiva analiză în prezenta cauză, întrucât existau într-adevăr considerente importante care pledau în favoarea unei astfel de alegeri. Marea Cameră a observat în această privință că principiul *non bis in idem* se referea în principal la respectarea garanțiilor procedurale, care fac obiectul art. 6 (dreptul la un proces echitabil) din Convenție și care au mai puțină legătură cu fondul dreptului penal față de art. 7 (nicio pedeapsă fără lege) din Convenție. A constatat că era mai adecvat, din motive care țineau de consecvența interpretării Convenției în ansamblu, ca aplicabilitatea principiului să fie guvernată de aceleași criterii, mai precise, precum *Engel*. În speță, Marea Cameră a examinat dacă procedura referitoare la impunerea unei sancțiuni fiscale de 30% reclamantilor putea fi considerată „în materie penală” în sensul art. 4 din Protocolul nr. 7, pe baza criteriilor *Engel*. A observat în această privință că, în cauze comparabile referitoare la Suedia, Curtea a hotărât că procedurile în cauză erau „în materie penală” nu doar în sensul art. 6 (dreptul la un proces echitabil) din Convenție, ci și în sensul art. 4 din Protocolul nr. 7. În acest context, Marea Cameră nu a identificat niciun motiv pentru a pune sub semnul întrebării constatările pronunțate de Curtea Supremă din Norvegia, potrivit căreia procedura prin care sancțiunea fiscală obișnuită – la un nivel de 30% – i-a fost impusă primului reclamant privea un aspect „penal” în sensul autonom dat la art. 4 din Protocolul nr. 7.

Seražin împotriva Croației

9 octombrie 2018 (decizie privind admisibilitatea)

Acest cauză privea măsurile utilizate în Croația pentru combaterea huliganismului. Mai precis, reclamantul se plângea că a fost judecat și condamnat de două ori pentru că provocase dezordine la un meci de fotbal în 2012, mai întâi în cadrul unei proceduri pentru infracțiuni minore și, ulterior, în cadrul unei proceduri prin care i se interzicea să asiste la competiții sportive.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă**, constatând că art. 4 din Protocolul nr. 7 nu se aplica în cazul reclamantului, întrucât acesta nu făcuse obiectul unei acuzații penale în cadrul celui de-al doilea set de proceduri. Măsura aplicată în cadrul acestor proceduri nu implicase o amendă sau privarea sa de libertate și, în esență, a constatat în a-l împiedica să comită noi acte de violență, în loc să fie pedepsit a doua oară pentru infracțiunea de huliganism.

Art. 4 din Protocolul nr. 7 se aplică exclusiv instanțelor din același stat

Böheim împotriva Italiei

22 mai 2007 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamantul susținea că a fost urmărit penal de două ori pentru aceleași fapte, de către o instanță germană și de către o instanță italiană. Acesta invoca o încălcare a principiului *non bis in idem*.

Curtea a declarat **inadmisibilă** această parte a capătului de cerere ca fiind vădit nefondată. A reamintit în special că art. 4 din Protocolul nr. 7 se aplică exclusiv instanțelor din același stat. În speță, procedurile penale împotriva sa au fost inițiate de autoritățile din două țări diferite, și anume Italia și Germania.

Trabelsi împotriva Belgiei

4 septembrie 2014

Această cauză privea extradarea unui resortisant tunisian din Belgia în Statele Unite ale Americii, unde era urmărit pentru acuzația de infracțiuni de terorism și era pasibil de închisoare pe viață. Reclamantul susținea, printre altele, că extradarea sa încălca art. 4 din Protocolul nr. 7.

În această hotărâre Curtea a reamintit jurisprudența sa potrivit căreia art. 4 din Protocolul nr. 7

nu garantează principiul *non bis in idem* în ceea ce privește urmărirea penală și condamnarea pronunțate în state diferite. A declarat plângerea reclamantului în temeiul art. 4 din Protocolul nr. 7 **inadmisibilă** în temeiul art. 35 (condiții de admisibilitate) din Convenție.

Krombach împotriva Franței

20 februarie 2018 (decizie privind admisibilitatea)

Această cauză privea condamnarea penală a reclamantului în Franța pentru fapte pentru comiterea cărora fusese achitat în Germania. Faptele priveau circumstanțele referitoare la moartea fiicei vitrege a acestuia în 1982 la domiciliul acestuia din Germania.

Curtea a declarat **inadmisibilă** (incompatibilă *rationae materiae*) cererea reclamantului în temeiul art. 4 din Protocolul nr. 7. Potrivit jurisprudenței sale constante, a hotărât în special că art. 4 din Protocolul nr. 7 nu se opunea ca justițiabilii să fie trimiși în judecată sau sancționați de instanțele statelor părți la Convenție în temeiul săvârșirii unei infracțiuni pentru care aceștia au fost achitați sau condamnați printr-o hotărâre definitivă într-un alt stat membru. Întrucât reclamantul fusese trimis în judecată în două state, și anume Germania și Franța, art. 4 din Protocolul nr. 7 nu se aplica în speță.

A se vedea, de asemenea, printre altele: **Gestra împotriva Italiei**, decizie a Comisiei Europene a Drepturilor Omului³ din 16 ianuarie 1995; **Amrollahi împotriva Danemarcei**, decizie privind admisibilitatea din 28 iunie 2001; **Sarrja împotriva Poloniei**, hotărâre din 12 decembrie 2012.

Definiția lui *bis*

O hotărâre definitivă

Lucky Dev împotriva Suediei

27 noiembrie 2014

În 2004, autoritățile fiscale au instituit o procedură împotriva reclamantei în ceea ce privește impozitul pe venit și returnările de TVA pentru anul 2002 și au obligat-o să plătească o majorare de impozit și penalități. Reclamanta a fost, de asemenea, urmărită pentru infracțiuni fiscale și contabile rezultate din același set de declarații de venit. Deși a fost condamnată pentru infracțiunea contabilă, a fost achitată pentru infracțiunea fiscală. Procedura fiscală a continuat încă nouă luni și jumătate după ce achitarea a devenit definitivă. Reclamanta se plângea că a fost judecată și pedepsită penal de două ori pentru aceeași infracțiune.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7**, constatând că reclamanta a fost judecată din nou pentru o infracțiune fiscală pentru care fusese deja achitată definitiv, în măsura în care procedura fiscală împotriva sa nu se încheiase și penalitățile nu fuseseră anulate, chiar și atunci când procedura penală împotriva sa pentru o infracțiune fiscală conexă a devenit definitivă.

Sismanidis și Sitaridis împotriva Greciei

9 iunie 2016

Această cauză privea instituirea de proceduri împotriva fiecăruia dintre reclamanți pentru contrabandă, în ciuda faptului că instanțele penale deja îi achitaseră irevocabil pentru aceeași infracțiune. Ambii reclamanți se plângeau în special că, neluând în considerare achitarea lor de către instanțele penale, instanțele administrative au încălcat principiul *non bis in idem*, prin care o persoană care a fost achitată în mod legal nu poate fi judecată din nou pentru aceeași infracțiune.

Curtea a observat că al doilea reclamant nu formulase o plângere privind o încălcare a art. 4 din Protocolul nr. 7 în fața instanțelor interne, cel puțin pe fond. În ceea ce îl privește, această cerere trebuia așadar să fie **respinsă** pentru neepuizarea căilor de atac interne. În ceea ce îl privește pe primul reclamant, Curtea a considerat că, odată ce achitarea sa în procedurile penale a devenit definitivă în 1997, acesta ar fi trebuit să fie considerat ca „fiind deja achitat definitiv” în sensul art. 4 din Protocolul nr. 7. În această cauză, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7**, constatând că procedura administrativă în cauză privea o a doua infracțiune rezultată din fapte identice cu cele care au condus la o achitare definitivă.

³ Alături de Curtea Europeană a Drepturilor Omului și Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, reunită la Strasbourg din iulie 1954 până în octombrie 1999, a verificat respectarea de către statele contractante a obligațiilor asumate în temeiul Convenției Europene a Drepturilor Omului. Comisia și-a încetat existența atunci când Curtea a devenit permanentă, la 1 noiembrie 1998.

Procedura de revizuire-control

Nikitin împotriva Rusiei

20 iulie 2004

Reclamantul, fost ofițer de marină, s-a alăturat unui proiect de mediu al unui ONG norvegian pentru a lucra la un raport intitulat „Flota nordică a Rusiei. Surse de contaminare radioactivă”. Ulterior, împotriva sa a fost intentată o procedură penală sub suspiciunea de trădare. Judecat pentru trădare prin acte de spionaj și divulgarea de secrete oficiale în formă agravată, a fost achitat în decembrie 1999. În aprilie 2000, Curtea Supremă a confirmat achitarea, care a devenit definitivă. În mai 2000, procurorul general a depus o cerere către Prezidiul Curții Supreme pentru reexaminarea cauzei, în cadrul procedurii de revizuire-control. Plenul a respins cererea respectivă și a confirmat achitarea. Reclamantul susținea în special că procedura de revizuire-control desfășurată după achitarea sa definitivă a constituit o încălcare a dreptului de a nu fi judecat din nou în cadrul unei proceduri penale pentru o infracțiune pentru care fusese achitat definitiv.

Curtea a observat că, în cazul în care procedura de revizuire-control a achitării ar fi fost admisă, ar fi putut rezulta o nouă decizie care ar fi fost „definitivă”. Cu toate acestea, având în vedere caracterul extraordinar al procedurii de revizuire-control, precum și problemele legate de certitudinea juridică pe care anularea unei hotărâri în cadrul unei astfel de proceduri le-ar putea crea, Curtea a considerat că hotărârea pronunțată de Curtea Supremă care a confirmat achitarea reclamantului a fost „decizia definitivă” în sensul acestei dispoziții. În speță, reclamantul nu era „judecat din nou” în cadrul procedurii în fața Prezidiului, nici nu era „pasibil să fie judecat din nou”, întrucât această procedură se limita la întrebarea dacă era sau nu necesar să fie admisă cererea de reexaminare. Întrucât Prezidiul nu avea puterea de a pronunța o nouă hotărâre pe fond, se pare că posibilitatea unei reluări a procedurii în această cauză era prea îndepărtată sau indirectă pentru a constitui o „judecată” în sensul prezentului articol. În plus, dacă cererea ar fi fost aprobată și procedura reluată, efectul final al procedurii de revizuire-control ar fi fost acela de a anula toate deciziile anterioare și de a stabili o acuzație în materie penală în cadrul unei noi decizii, care nu ar fi reprezentat o dublare a procedurilor. Prin urmare, procedura de revizuire-control putea fi privită ca o încercare de a redeschide procedura, ceea ce era permis în temeiul art. 4 § 2 din Protocolul nr. 7, nu o încercare de a iniția un „al doilea proces”. În consecință, Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7.**

A se vedea, de asemenea: Bratvakin împotriva Rusiei, decizie privind admisibilitatea din 9 martie 2006.

Neînceperea urmăririi penale

Horciaq împotriva României

15 martie 2005 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamantul a recunoscut un omor comis cu o armă albă. Procurorul a hotărât neînceperea urmăririi penale întrucât evaluările psihiatrice au concluzionat că reclamantul, care suferea de tulburări psihice, a comis omorul într-un moment în care nu avea capacitatea de discernământ, astfel încât nu putea fi considerat responsabil penal, iar acțiunile sale nu puteau fi pedepsite în temeiul dreptului penal. Ca o măsură de siguranță, procurorul a dispus internarea sa provizorie până în momentul în care starea sa de sănătate se va ameliora. Măsura respectivă a fost confirmată de către o instanță. Medicii și-au exprimat îndoielile cu privire la lipsa de responsabilitate penală a reclamantului. Ulterior, autoritățile de urmărire penală au dispus reluarea procedurii în vederea continuării actelor de urmărire penală. Două expertize colective au concluzionat că omorul a fost comis într-un moment în care capacitatea de a discerne a reclamantului era foarte puțin afectată și că era apt să fie privat de libertate într-un mediu penitenciar. Reclamantului i s-a aplicat dreptul penal și a fost găsit vinovat și condamnat la pedeapsa cu închisoarea. Reclamantul considera că a fost urmărit și pedepsit penal de două ori pentru aceeași infracțiune.

Curtea a reamintit că principiul *non bis in idem* se aplică numai după ce o persoană a fost achitată sau condamnată definitiv, potrivit legii și procedurii penale din statul respectiv. În cazul reclamantului, a observat că organele de urmărire penală au decis neînceperea urmăririi penale, dar că această hotărâre putea fi infirmată de o autoritate de nivel superior și nu era, prin urmare, definitivă. Instanța a aprobat internarea psihiatrică provizorie a reclamantului fără să se pronunțe cu privire la răspunderea penală a acestuia. Măsura provizorie nu excludea reluarea procedurii. În consecință, nu se putea considera a fi existat o „achitare” în sensul articolului în cauză, ci o măsură preventivă care nu presupunea o examinare sau o constatare cu privire la vinovăția reclamantului. Pe scurt, în lipsa unei decizii definitive care să încheie irevocabil procedurile penale, reluarea acestora nu constituia decât

continuarea procedurilor inițiale. În consecință, Curtea a hotărât că art. 4 din Protocolul nr. 7 nu era aplicabil în cazul reclamantului și a declarat această cerere **inadmisibilă** ca fiind incompatibilă *ratione materiae* cu Convenția.

Amnistieri

Marguș împotriva Croației

27 mai 2014 (Marea Cameră)

Această cauză privea condamnarea, în 2007, a unui fost comandant din armata croată pentru crime de război împotriva populației civile comise în 1991. Acesta se plângea în special că infracțiunile pentru care fusese condamnat erau aceleași cu cele care făcuseră obiectul unor proceduri împotriva sa încheiate în 1997 în aplicarea legii privind amnistia generală.

Curtea a hotărât că art. 4 din Protocolul nr. 7 **nu era aplicabil** în ceea ce privește acuzațiile privind infracțiunile pentru care reclamantul făcuse obiectul unor proceduri împotriva sa care fuseseră încheiate în 1997 în aplicarea legii privind amnistia generală. A observat în special că exista o tendință din ce în ce mai pronunțată în dreptul internațional de a vedea acordarea de amnistieri pentru încălcări grave ale drepturilor omului ca fiind inacceptabilă și a constatat că, printr-o nouă punere sub acuzare a reclamantului și condamnarea sa pentru crime de război împotriva populației civile, autoritățile croate au acționat în conformitate cu cerințele art. 2 (dreptul la viață), art. 3 (interzicerea torturii și a tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție și în concordanță cu recomandările diferitelor organisme internaționale.

Definiția lui *idem*

De la Gradinger la Zolotukhin

Gradinger împotriva Austriei

23 octombrie 1995

În ianuarie 1987, în timp ce conducea, reclamantul a produs un accident care a condus la decesul unui biciclist. La spitalul unde a fost luat pentru a i se acorda îngrijiri i s-au prelevat probe de sânge. Acestea au arătat că la momentul respectiv prezenta un nivel de alcoolemie de 0,8 grame la litru. Reclamantul susținea în special că, amendându-l în temeiul Codului rutier, autoritățile locale și regionale l-au pedepsit pentru fapte care erau identice cu cele în baza cărora tribunalul regional a decis neînceperea urmăririi penale în temeiul Codului penal.

Curtea a observat în special că, potrivit tribunalului regional, circumstanța agravantă prevăzută de art. 81 din Codul penal, și anume nivelul de alcool în sânge de cel puțin 0,8 grame la litru, nu a fost reținută în privința reclamantului. Pe de altă parte, autoritățile administrative au constatat, pentru ca art. 5 din Codul rutier să devină aplicabil situației reclamantului, că nivelul alcoolemiei fusese atins. Curtea era perfect conștientă de faptul că dispozițiile în cauză erau diferite nu numai în ceea ce privește stabilirea infracțiunii, ci, și mai important, în ceea ce privește natura și scopul acesteia. A observat de asemenea că infracțiunea prevăzută de art. 5 din Codul rutier nu reprezenta decât un aspect al infracțiunii sancționate în temeiul art. 81 din Codul penal. Cu toate acestea, ambele decizii contestate se bazează pe aceleași fapte. Prin urmare, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7.**

Oliveira împotriva Elveției

30 iulie 1998

Reclamanta din această cauză a fost condamnată succesiv de către un judecător de poliție pentru pierderea controlului asupra vehiculului și de către o instanță districtuală pentru neglijență care a condus la vătămări corporale în urma unui accident rutier. În cererea sa, faptul că același incident a condus mai întâi la condamnarea pentru pierderea controlului asupra vehiculului și ulterior pentru neglijență care a condus la vătămări corporale a constituit o încălcare a art. 4 din Protocolul nr. 7. Curtea observa că acesta era un exemplu tipic de faptă unică care constituie diferite infracțiuni (concurș ideal de infracțiuni) (*concours idéal d'infractions*). Caracteristica principală a acestei noțiuni este că o faptă unică penală se descompune în două infracțiuni distincte, în speță pierderea controlului autovehiculului și neglijența care a condus la vătămări corporale. În astfel de cazuri, pedeapsa mai mare o va absorbi, de regulă, pe cea mai mică. În cazul reclamantei, Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7**, întrucât această dispoziție interzice ca persoanele să fie judecate de două ori pentru aceeași infracțiune, în timp ce cauzele care privesc o faptă unică care constituie diferite infracțiuni se consideră a constitui două infracțiuni distincte. Curtea a adăugat că ar fi fost cu siguranță mult mai în

concordanță cu principiile care guvernează buna administrare a justiției să se dea o singură pronunțare pentru ambele infracțiuni, care rezultaseră din aceeași faptă penală, de către aceeași instanță, în cadrul unui singur set de proceduri. Faptul că această procedură nu a fost urmată în cazul reclamantei era, totuși, lipsit de relevanță în ceea ce privește conformitatea cu art. 4 din Protocolul nr. 7, întrucât această dispoziție nu se opune ca încălcările distincte, chiar dacă fac parte dintr-o faptă unică penală, să fie judecate de instanțe diferite, în special atunci când, precum în speță, pedepsele nu erau cumulative, cea mai mică fiind absorbită de cea mai mare. Prin urmare, speța de față era diferită de cea din cauza *Gradinger* (a se vedea mai sus), în care două instanțe diferite au ajuns la constatări incoerente cu privire la nivelul de alcool în sânge.

Ponsetti și Chesnel împotriva Franței

14 septembrie 1999 (decizie privind admisibilitatea)

Ambii reclamânți au omis să-și completeze declarațiile fiscale. Omisiunea a avut drept rezultat sancțiuni administrative impuse acestora de către autoritățile fiscale sub forma unei majorări a taxelor datorate. Autoritățile au inițiat totodată proceduri penale împotriva acestora, în urma cărora au fost condamnați pentru fraudă fiscală. Instanța penală a hotărât că aceștia s-au sustras în mod deliberat de la plata taxelor. Reclamânții susțineau în special că faptul că autoritățile fiscale le-au impus sancțiuni fiscale și că au fost condamnați de o instanță penală însemna că au fost pedepsiți de două ori pentru aceeași infracțiune.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** în temeiul art. 4 din Protocolul nr. 7 ca fiind vădit nefondată. A observat în special că atât condamnarea administrativă cât și cea penală se bazau pe două dispoziții din Codul general al impozitelor care priveau infracțiuni total separate, cu elemente constitutive diferite. Infracțiunea fiscală sancționa strict nedeclararea obligațiilor fiscale în termenul stabilit, în timp ce infracțiunea penală sancționa nerespectarea intenționată a omisiunii de a proceda astfel.

R.T. împotriva Elveției (nr. 31982/96)

30 mai 2000 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamantul se plângea în special că a fost pedepsit de două ori în cadrul a două proceduri separate pentru conducerea unui autovehicul în stare de ebrietate. Astfel, acesta a fost mai întâi condamnat de instanța districtuală și, ulterior, permisul de conducere i-a fost retras de Biroul Circulație rutieră.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** ca fiind vădit nefondată. A observat în special că autoritatea elvețiană se limitase la a stabili trei tipuri diferite de sancțiuni prevăzute de lege pentru infracțiunea de conducere a unui autovehicul în stare de ebrietate, și anume pedeapsa cu închisoarea, amenda și retragerea permisului de conducere. Sancțiunile erau pronunțate în același timp de două autorități diferite, și anume o autoritate administrativă și una penală. Prin urmare, nu se putea considera că procedurile penale au fost în mod repetat contrare art. 4 din Protocolul nr. 7 în cazul reclamantului.

Franz Fischer împotriva Austriei

29 mai 2001

Reclamantul a rănit mortal un biciclist în timp ce conducea sub influența alcoolului. Autoritatea administrativă regională l-a condamnat la plata unei amenzi pentru mai multe infracțiuni rutiere, inclusiv conducere sub influența alcoolului. Ulterior, tribunalul regional l-a condamnat pe reclamant pentru ucidere din culpă, reținând circumstanța agravantă de a se fi aflat în stare de ebrietate, în urma consumului de alcool. I s-a dat o pedeapsă cu închisoarea de 6 luni.

În această cauză Curtea a reamintit că simplul fapt că o faptă unică constituie mai multe infracțiuni nu era contrar art. 4 din Protocolul nr. 7. Cu toate acestea, există cazuri în care o faptă pare la prima vedere să constituie mai multe infracțiuni, dar o analiză mai atentă indică faptul că numai una dintre infracțiuni trebuie urmărită penal, deoarece cuprinde toate delictele conținute în celelalte. Astfel, atunci când infracțiuni diferite bazate pe o singură faptă sunt judecate consecutiv, Curtea trebuie să examineze dacă astfel de infracțiuni au sau nu aceleași elemente constitutive. Întrebarea dacă principiul *non bis in idem* a fost încălcat are legătură cu raportul dintre cele două infracțiuni în discuție și nu depinde de ordinea în care se desfășoară procedurile respective. În speță, Curtea a constatat că reclamantul a fost judecat și pedepsit de două ori pe baza unei singure fapte, din moment ce infracțiunea de conducere sub influența alcoolului și circumstanțele speciale care se aplicau în temeiul Codul penal nu difereau în ceea ce privește elementele lor esențiale. În plus, Curtea nu era convinsă că această cauză a fost soluționată prin reducerea pedepsei cu închisoarea cu o lună, dat fiind că reducerea respectivă nu schimba faptul că reclamantul fusese judecat de două ori pentru aceeași infracțiune și faptul că au fost păstrate ambele condamnări. În consecință, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7** în privința reclamantului.

A se vedea, de asemenea, printre altele: **Manasson împotriva Sweden**, decizie privind admisibilitatea

din 8 aprilie 2003; [Bachmaier împotriva Austriei](#), decizie privind admisibilitatea din 2 septembrie 2004; [Rosenquist împotriva Suediei](#), decizie din 14 septembrie 2004; [Asci împotriva Austriei](#), decizie din 19 octombrie 2006; [Hauser-Sporn împotriva Austriei](#), hotărâre din 7 decembrie 2006; [Schutte împotriva Austriei](#), hotărâre din 26 iulie 2007; [Garretta împotriva Franței](#), decizie privind admisibilitatea din 4 martie 2008

[Göktan împotriva Franței](#)

2 iulie 2002

Reclamantul a fost arestat de agenții de poliție și de agenții vamali în momentul în care se pregătea să încheie o tranzacție cu droguri. A fost găsit vinovat de trafic de droguri în temeiul dreptului penal, pentru care a primit o pedeapsă de cinci ani de închisoare, și, de asemenea, condamnat pentru infracțiunea vamală de import ilegal de bunuri, pentru care i-a fost impusă o amendă vamală. S-a dispus privarea sa de libertate pentru o perioadă de doi ani în caz de neplată a amenzii vamale, acesta fiind termenul legal. Reclamantul și-a ispășit pedeapsa dar a rămas în detenție pentru o perioadă suplimentară de doi ani în momentul în care a fost pusă în aplicare pedeapsa pentru neplata amenzii. Acesta susținea în special că executarea pedepsei cu închisoarea pentru neplată în același timp cu pedeapsa cu închisoarea a avut ca efect impunerea succesivă a două pedepse cu închisoarea împotriva sa, pentru aceleași fapte.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7** în cauza reclamantului. A considerat în special că privarea de libertate a reclamantului pentru neplata amenzii vamale nu era o măsură de executare, ci o pedeapsă în sensul art. 4 din Protocolul nr. 7. Curtea a concluzionat că reclamantul fusese pedepsit în temeiul dreptului penal până la executarea pedepsei cu închisoarea pentru neplata amenzii, în măsura în care fusese deja pedepsit cu închisoarea pentru trafic de droguri și amendă vamală pentru import ilegal de bunuri. Desigur, art. 4 din Protocolul nr. 7 prevede că nimeni nu trebuie judecat sau pedepsit de două ori pentru aceeași infracțiune. Cu toate acestea, Curtea a constatat că, în speță, exista o pluralitate conceptuală de infracțiuni, în sensul în care fapta unică penală putea fi descompusă în două încălcări distincte: de infracțiune generală și o infracțiune vamală. Și-a exprimat însă rezervele în ceea ce privește privarea de libertate pentru neplata amenzii, pe care o considera a fi o pedeapsă privativă de libertate învechită, care era perpetuată doar în beneficiul trezoreriei publice.

[Nilsson împotriva Suediei](#)

13 decembrie 2005 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamantul se plângea că suspendarea permisului său de conducere pentru o perioadă de 18 luni ca urmare a condamnării pentru conducere sub influența alcoolului în formă agravată și conducere ilegală constituise o dublă urmărire penală, cu încălcarea art. 4 din Protocolul nr. 7.

Curtea a reamintit că obiectivul art. 4 din Protocolul nr. 7 este acela de a interzice repetarea procedurilor penale care s-au încheiat printr-o decizie definitivă. Curtea a fost de acord cu concluzia pronunțată de Curtea Supremă Administrativă potrivit căreia, deși în temeiul dreptului suedez, retragerea unui permis de conducere era în general considerată o măsură administrativă destinată să protejeze siguranța rutieră, anularea în urma condamnării penale, precum în cauza de față, constituia un aspect „penal” în sensul art. 4 din Protocolul nr. 7. În plus, în opinia Curții, gravitatea măsurii – suspendarea permisului de conducere pentru o perioadă de 18 luni – indiferent de contextul condamnării penale a reclamantului, era atât de importantă încât putea, în mod normal, să fie considerată drept o sancțiune penală. Cu toate acestea, Curtea nu a putut fi de acord cu reclamantul că decizia de retragere a permisului de conducere al acestuia reprezenta o nouă procedură penală declanșată împotriva sa. Deși diferitele sancțiuni au fost impuse de două autorități diferite în cadrul unor proceduri diferite, exista totuși o legătură suficient de strânsă între ele, pe fond și ca timp, pentru a considera retragerea permisului ca parte a sancțiunii conform dreptului suedez pentru conducere sub influența alcoolului în formă agravată și conducere ilegală. Prin urmare, retragerea permisului nu implica faptul că reclamantul a fost urmărit sau pedepsit penal pentru o infracțiune pentru care fusese deja condamnat definitiv. În consecință, Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** ca fiind vădit nefondată.

Hotărârea Sergey Zolotukhin a Marii Camere

[Sergey Zolotukhin împotriva Rusiei](#)

10 februarie 2009 (Marea Cameră)

În ianuarie 2002, reclamantul a fost arestat pentru că și-a adus prietenul într-un cartier militar fără autorizație. Un tribunal districtual l-a găsit vinovat de „acte minore de tulburare” în temeiul Codului privind contravențiile administrative și l-a condamnat la trei zile de detenție. Ulterior, au fost inițiate proceduri penale împotriva sa, în temeiul art. 213 alin. 2 lit. (b) din Codul penal, pentru acte de tulburare

comise înainte de întocmirea raportului de către poliție și, în temeiul art. 318 și 319 din Codul penal, pentru amenințări și ultraj în timpul și după întocmirea acestui raport.

În decembrie 2002, același tribunal districtual l-a găsit pe reclamant vinovat de acuzațiile formulate în temeiul art. 319 din Codul penal. Cu toate acestea, l-a achitat de acuzațiile formulate în temeiul art. 213, întrucât instanța a constatat că nu i-a fost susținută de probe vinovăția în raport cu standardele impuse de procedurile penale. Reclamantul a fost condamnat la o pedeapsă de cinci ani și șase luni de închisoare într-o colonie corecțională și obligat să urmeze un tratament împotriva alcoolismului. Acesta se plângea că, după ce ispășise deja trei zile de detenție pentru comportament perturbator în urma procedurilor administrative împotriva sa, a fost reținut și judecat din nou pentru aceeași infracțiune în cadrul procedurilor penale.

Cu privire la existența unei „acuzații în materie penală” în cazul reclamantului, Marea Cameră a considerat că, deși procedura inițiată împotriva reclamantului în fața tribunalului districtual în luna ianuarie 2002 a fost clasificată ca administrativă de dreptul intern, aceasta a fost asimilată procedurilor penale, ținând seama în special de natura infracțiunii și gravitatea pedepsei. În continuare, în ceea ce privește întrebarea dacă infracțiunile erau aceleași, Marea Cameră a observat că adoptase o varietate de abordări în trecut, punând accentul fie pe identitatea faptelor, indiferent de calificarea lor juridică, fie pe calificarea juridică, acceptând că aceleași fapte ar putea da naștere unor infracțiuni diferite, fie pe existența sau inexistența unor elemente esențiale comune pentru ambele infracțiuni. Considerând că existența acestor abordări diferite era o sursă de incertitudine juridică, incompatibilă cu dreptul fundamental garantat de art. 4 din Protocolul nr. 7, Marea Cameră a decis să definească în mod clar ce se înțelege prin termenul „aceleași infracțiune” în sensul Convenției. După examinarea domeniului de aplicare a dreptului de a fi sau nu judecat și pedepsit de două ori, astfel cum este prevăzut de alte instrumente internaționale, Curtea a afirmat că art. 4 din Protocolul nr. 7 trebuie interpretat ca interzicând urmărirea penală sau judecarea unei persoane pentru o a doua infracțiune în măsura în care a rezultat din fapte identice sau din fapte care au fost „substanțial” aceleași cu cele care au constituit prima infracțiune. Această garanție se aplica în cazul în care era inițiat un nou set de proceduri, după ce o decizie anterioară de achitare sau de condamnare dobândise autoritatea de *res judicata*. În cauza de față, Marea Cameră a considerat că faptele care au stat la baza celor două seturi de proceduri împotriva reclamantului, administrativă și penală, erau diferite în privința unui singur element, și anume amenințarea de a recurge la violență împotriva unui agent de poliție, și prin urmare, trebuia să fie considerate ca fiind, în esență, aceleași. În sfârșit, cu privire la întrebarea dacă au fost dublate procedurile, Marea Cameră a constatat că hotărârea în procedura „administrativă” prin care reclamantul a fost condamnat la trei zile de detenție constituia o decizie definitivă, întrucât nu exista o cale de atac ordinară împotriva acesteia în dreptul intern. În continuare, Curtea a subliniat că faptul că reclamantul a fost achitat în procedura penală nu avea niciun efect asupra plângerii sale că a fost urmărit de două ori pentru aceeași infracțiune și nici nu îl lipsea de statutul de victimă, deoarece fusese achitat nu pe motiv de încălcare a drepturilor sale în temeiul art. 4 din Protocolul nr. 7, ci doar pe motiv de probe insuficiente împotriva sa. În speță, Curtea a concluzionat că procedura inițiată împotriva reclamantului în temeiul art. 213 alin. 2 lit. (b) din Codul penal privea în esență aceeași infracțiune pentru care fusese deja condamnat în temeiul Codului privind contravențiile administrative și că, prin urmare, a fost victima unei **încălcări a art. 4 din Protocolul nr. 7.**

Jurisprudența post-Zolotukhin

Ruotsalainen împotriva Finlandei

16 iunie 2009

Reclamantul își folosea camioneta cu un carburant impozitat cu o sumă mai mică decât motorina pe care ar fi trebuit să o utilizeze fără a plăti taxe suplimentare. A fost amendat cu echivalentul a aproximativ 120 de euro pentru fraudă fiscală minoră, printr-o procedură penală sumară. În cadrul unei proceduri administrative ulterioare, a fost obligat la plata a aproximativ 15 000 de euro, corespunzătoare diferenței dintre taxa plătită efectiv și taxa pe care ar fi trebuit să o plătească, înmulțită cu trei, pentru că nu a informat autoritățile competente. A făcut recurs împotriva respectivei decizii, însă fără niciun rezultat. Reclamantul se plângea că a fost pedepsit de două ori pentru aceeași contravenție fiscală pentru carburantul vehiculului.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7.** A observat, în primul rând, că ambele sancțiuni impuse reclamantului erau de natură penală: primul set de proceduri fusese de natură penală, conform clasificării juridice finlandeze și, setul ulterior de proceduri, deși clasificat ca făcând parte din regimul fiscal și, prin urmare, administrativ, nu putea fi considerat doar compensatoriu, dat fiind că diferența de impozit a fost triplată drept mijloc de a sancționa și de a preveni repetarea faptei, specific unei sancțiuni penale. Pe de altă parte, faptele care stăteau la baza celor două proceduri împotriva

reclamantului erau, în esență, aceleași: ambele vizau folosirea unui carburant al cărui nivel de impozitare era mai mic decât cel a motorinei. Singura diferență era noțiunea de intenție în primul set de proceduri. În concluzie, cea de-a doua sancțiune a rezultat din aceleași fapte precum cele din prima sancțiune și a reprezentat, prin urmare, o dublare a procedurilor. Nici cel de-al doilea set de proceduri nu a conținut excepții, cum ar fi noi probe sau fapte sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente care ar fi putut afecta soluționarea cauzei, astfel cum prevede art. 4 § 2 din Protocolul nr. 7.

Tsonvo Tsonev împotriva Bulgariei (nr. 2)

14 ianuarie 2010

Această cauză privea în special plângerea reclamantului potrivit căreia elementul central al acuzațiilor aduse împotriva sa pentru încălcarea ordinii publice – în urma unui incident în cursul căruia acesta ar fi spart ușa unui apartament și l-a bătut pe locatar – erau, în esență, identice cu cele pentru care fusese deja amendat în cadrul procedurii administrative

Curtea a observat că reclamantul a fost amendat în cadrul unei proceduri considerate administrative în temeiul dreptului intern, și nu al celui penal. Cu toate acestea, infracțiunea pentru care reclamantul a fost amendat intra în sfera protejată de dreptul penal, având în vedere că avea caracteristicile legate de infracțiunile penale, având scopul de a pedepsi și descuraja un comportament social inacceptabil. Curtea a observat, de asemenea, că aceleași fapte – pătrunderea în apartamentul cuiva și lovirea unei persoane – fuseseră în centrul atât al amenzii aplicate de primărie, cât și al acuzațiilor aduse de organele de urmărire penală. Întrucât nu a fost contestată, amenda a rămas definitivă. Instanțele naționale nu finalizaseră procedurile penale care au urmat, având în vedere că, în mod repetat, Curtea Supremă a hotărât că puteau fi deschise proceduri penale împotriva persoanelor care au fost deja sancționate în cadrul procedurilor administrative. În consecință, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7**, constatând că reclamantul a fost condamnat – separat în cadrul procedurilor administrative și penale – pentru același comportament, aceleași fapte și pentru aceeași infracțiune

Tomasovic împotriva Croației

18 octombrie 2011

Reclamanta se plângea că a fost judecată și condamnată penal de două ori pentru deținere de heroină ca o infracțiune minoră în martie 2006, iar ulterior ca infracțiune în martie 2007.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7**, constatând că reclamanta a fost urmărită penal și judecată a doua oară pentru o infracțiune pentru care fusese deja condamnată Curtea a observat în special că, în ceea ce privește contravenția, reclamanta a fost găsită vinovată de deținerea a 0,21 g de heroină la 15 martie 2004, în jurul orei 10,35 p.m. În ceea ce privește procedura din rechizitoriu, reclamanta a fost găsită vinovată de deținerea a 0,14 g de heroină la 15 martie 2004, în jurul orei 10,35 p.m. Curtea nu putea decât să concluzioneze că faptele care constituiseră contravenții pentru care reclamanta fusese condamnată erau în esență identice cu cele care constituiau infracțiunea pentru care a fost, de asemenea, condamnată.

Khmel împotriva Rusiei

12 decembrie 2013

Conducător la o secție de poliție sub suspiciunea de conducere sub influența alcoolului, reclamantul, membru al unui parlament regional – a refuzat să-și prezinte identitatea, a avut un comportament nedisciplinat și a refuzat să părăsească clădirea atunci când i s-a solicitat acest lucru. Au fost inițiate proceduri administrative împotriva sa și a fost găsit vinovat de diverse infracțiuni, inclusiv faptul că a refuzat să se supună unui test de alcoolemie și a comis acte de tulburare minore. A fost amendat cu 1 500 de ruble rusești (RUB). Ulterior, a fost de asemenea găsit vinovat în cadrul procedurii penale pentru amenințare și insulte aduse unui funcționar public în ziua în care a fost dus la secția de poliție și amendat cu 7 500 RUB. Hotărârile administrative și penale împotriva sa au fost confirmate în apel. Reclamantul se plângea în special de faptul că inițierea procedurii administrative și penale împotriva sa a constituit o dublă pedeapsă.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7**. A constatat că reclamantul a fost condamnat pentru „refuz constant de a se supune ordinilor poliției” și „fapte de tulburare minore” în cadrul procedurilor administrative care ar fi trebuit să fie asimilate unei „proceduri penale” în sensul autonom dat de Convenție acestui termen. După ce condamnarea sa a devenit definitivă, au fost inițiate împotriva sa acuzații penale referitoare la același set de circumstanțe factice și a fost condamnat din nou în cadrul procedurii care a urmat.

Muslija împotriva Bosniei și Herțegovinei

14 ianuarie 2014

În august 2004, o instanță pentru contravenții l-a condamnat pe reclamant pentru încăierare, constatând

că la orele aproximativ 6,40 p.m. la 12 februarie 2003, acesta a intrat în apartamentul fostei sale soții, a pâlmit-o și i-a aplicat mai multe lovituri. A fost condamnat la plata unei amenzi de 150 de mărci convertibile (BAM). În ianuarie 2008, o instanță municipală l-a găsit pe reclamant vinovat de infracțiunea de vătămare corporală în formă agravată, constatând că la orele aproximativ 7.00 p.m. la 12 februarie 2003 acesta a intrat în apartamentul fostei sale soții, a strâns-o de gât și i-a aplicat mai multe lovituri. A primit o pedeapsă cu închisoarea, dar aceasta a fost ulterior transformată într-o amendă de 9 000 BAM, Reclamantul a formulat recurs, fără succes, la Curtea Constituțională cu privire la cele două condamnări. Se plângea că a fost judecat și pedepsit de două ori pentru același incident.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7**. A constatat că reclamantul fusese „condamnat” în cadrul unei proceduri contravenționale care era asimilată unei „proceduri penale” în sensul autonom dat de Convenție acestui termen. După ce „condamnarea” a devenit definitivă, a fost găsit vinovat de o faptă penală care se referea la același comportament ca și cel pedepsit în cadrul procedurii contravenționale și îngloba, în esență, aceleași fapte. Curtea Constituțională nu a aplicat principiile stabilite în cauza *Sergey Zolotukhin* (a se vedea mai sus) și nu a remediat astfel situația reclamantului. Curtea a considerat, în consecință, că procedura inițiată împotriva reclamantului în temeiul Codului penal din 1998 viza în esență aceeași infracțiune precum care fusese deja condamnat printr-o hotărâre definitivă în temeiul legii privind ordinea publică din 2000.

A se vedea, de asemenea: [Milenković împotriva Serbiei](#), hotărâre din 1 martie 2016.

Grande Stevens și alții împotriva Italiei

4 martie 2014 (Marea Cameră)

Reclamantele erau două societăți și președintele acestora, împreună cu reprezentantul autorizat al uneia dintre societăți, și avocatul care îi consilia. Cauza privea recursul acestora împotriva sancțiunii administrative impuse acestora de Comisia pentru societăți și bursă din Italia („Consob⁴”) și procedurile penale cărora le-au făcut obiectul după ce au fost acuzați de manipularea pieței în contextul unei operațiuni financiare care implica constructorul de autovehicule FIAT. Reclamantii se plângeau, printre altele, că au fost inițiate proceduri penale împotriva lor în ceea ce privește evenimente pentru care primiseră deja o sancțiune administrativă. Guvernul italian a susținut că Italia a făcut o declarație potrivit căreia art. 2 și 4 din Protocolul nr. 7 nu se aplicau decât infracțiunilor, procedurilor și deciziilor clasificate drept penale în temeiul dreptului italian, ceea ce nu era cazul infracțiunilor interzise de Consob.

Mai întâi, Curtea a observat că rezervele formulate de Italia nu conțineau „o scurtă descriere a legii în cauză”, contrar celor prevăzute la art. 57 din Convenție. O rezervă care nu face referire la, sau nu menționează dispozițiile specifice din ordinea juridică internă care exclud infracțiuni sau proceduri din domeniul de aplicare al art. 4 din Protocolul nr. 7, nu permite un grad suficient de garanție că acestea nu depășesc prevederile excluse în mod expres de statul contractant. În consecință, Curtea a constatat că rezerva invocată de Italia nu îndeplinea cerințele art. 57 și nu era, prin urmare, validă.

Cu privire la fond, Curtea a concluzionat, în temeiul art. 6 (dreptul la un proces echitabil) din Convenție că existau într-adevăr motive pentru a considera că procedura desfășurată în fața Consob privea „o acuzație în materie penală”. De asemenea, sentințele pronunțate de Consob și reduse parțial de instanța de recurs deveniseră definitive în luna iunie 2009, atunci când Curtea de Casație și-a pronunțat hotărârea. În consecință, reclamantii ar fi trebuit să fie considerați ca fiind deja condamnați printr-o hotărâre definitivă. Cu toate acestea, noile proceduri penale care fuseseră inițiate între timp împotriva lor au continuat, ceea ce a condus la hotărâri în primă instanță și în apel. În plus, procedurile în fața Consob și a instanțelor penale priveau aceleași comportamente ale aceluiași persoane, la aceeași dată. Rezulta că noile proceduri referitoare la o a doua „infracțiune” își aveau originea în evenimente identice cu cele care făcuseră obiectul primei și a condamnării definitive, ceea ce, în sine, reprezenta o încălcare a art. 4 din Protocolul nr. 7. Prin urmare, Italia avea obligația să se asigure că noile proceduri penale inițiate împotriva reclamantilor cu încălcarea acestei dispoziții, și care erau încă pendinte, pe baza celor mai recente informații primite, împotriva celui de-al treilea și a celui de-al cincilea reclamant sunt închise, cât mai rapid posibil și fără consecințe negative pentru reclamantii.

Glantz împotriva Finlandei, Häkkä împotriva Finlandei, Nykänen împotriva Finlandei și Pirttimäki împotriva Finlandei

20 mai 2014

Reclamantii din aceste patru cauze se plângeau în special că au fost puși sub acuzare și condamnați pentru aceleași fapte în care făcuseră obiectul unor proceduri fiscale prin care fuseseră obligați la plata unor suprataxe prin decizii definitive.

⁴ „Consob” este o comisie care are în special sarcina de a proteja investitorii și de a asigura transparența și dezvoltarea piețelor bursiere.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7** în cauzele *Glantz și Nykänen*, constatând că reclamantii au fost condamnați de două ori pentru aceeași faptă, în două seturi separate de proceduri. A susținut, totuși, că **nu a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7** în cauza *Pirttimäki*, constatând că, în această cauză, cele două seturi de proceduri contestate nu au constituit un singur set de circumstanțe faptice concrete rezultate din fapte identice sau fapte similare în esență. Curtea a hotărât, de asemenea, că **nu a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7** în cauza *Häkkä*, în care a considerat că reclamantul a avut posibilitatea reală de a preveni dubla urmărire penală introducând mai întâi recurs în rectificare și apoi apel împotriva deciziilor de impunere.

Kiiveri împotriva Finlandei și Österlund împotriva Finlandei

10 februarie 2015

În ambele cauze, autoritățile fiscale au efectuat inspecții la societățile reclamantilor și au constatat nereguli în declarațiile fiscale ale societăților. În ambele cauze, au impus taxe suplimentare și suprataxe împotriva reclamantilor. În paralel, poliția a lansat anchete penale privind activitățile financiare ale reclamantilor. Primul reclamant a fost condamnat pentru infracțiuni contabile și fraudă fiscală în formă agravată. Al doilea a fost condamnat pentru fraudă fiscală în formă agravată. Ambii au primit pedepse cu închisoarea și amenzi. Ambii reclamanti se plâneau că au fost judecați și pedepsiți de două ori pe baza aceluiași faptă. În ambele cauze Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7**, constatând că reclamantii fuseseră condamnați de două ori pentru aceeași chestiune, în două seturi separate de proceduri.

Boman împotriva Finlandei

17 februarie 2015

La începutul anului 2010, reclamantul a fost acuzat de perturbare gravă a traficului rutier și de conducerea unui vehicul fără permis de conducere. Procurorul a solicitat să-i fie interzis să mai conducă vehicule pe baza acuzației de perturbare gravă a traficului. Tribunalul districtual l-a condamnat pe reclamant în aprilie 2010, și l-a obligat la plata unei amenzi și interdicția de a conduce până la 4 septembrie 2010. În mai 2010, poliția i-a aplicat o nouă interdicție de a conduce timp de două luni, începând din 5 septembrie, pentru conducerea unui vehicul fără permis. Reclamantul se plâneau că a făcut obiectul a două seturi de proceduri penale și două pedepse pentru o infracțiune derivată din aceeași serie de fapte.

Curtea a considerat că a doua interdicție de a conduce vehicule emisă de poliție în cadrul procedurii administrative trebuia să fie considerată ca fiind de natură penală în sensul art. 4 din Protocolul nr. 7. În continuare, a constatat că cele două seturi de proceduri contestate constituiau o singură serie de circumstanțe faptice concrete rezultate din fapte identice sau care erau, în esență, aceleași. De asemenea, a luat act de faptul că condamnarea reclamantului devenise „definitivă” în sensul autonom dat de Convenție termenului. În sfârșit, în ceea ce privește întrebarea dacă a existat sau nu o dublare a procedurilor, Curtea a observat în special că cele două proceduri, și anume procedura penală împotriva reclamantului și procedura de impunere a unei interdicții de a conduce erau intrinsec legate între ele, pe fond și ca timp, pentru a se considera că măsurile luate împotriva reclamantului s-au produs în cadrul unui singur set de proceduri în sensul art. 4 din Protocolul nr. 7. Prin urmare, Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7**, constatând că reclamantul nu a fost condamnat de două ori pentru aceeași chestiune în două seturi separate de proceduri.

Kapetanios și alții împotriva Greciei

30 aprilie 2015

Au fost inițiate proceduri penale împotriva fiecăruia dintre cei trei reclamanti pentru contrabandă, dar au fost achitați pentru acuzațiile respective de către tribunalul penal și de către curtea de apel. Totodată, au fost obligați să plătească amenzi administrative pentru importuri ilegale, sau amenzi fiscale pentru contrabandă. Reclamantii se plâneau în special că instanțele administrative, neținând seama de achitarea lor de către instanțele penale, au încălcat principiul *non bis in idem*.

Curtea a observat, în primul rând, că sancțiunile administrative în cauză erau într-adevăr penale în sensul Convenției, având în vedere gravitatea amenzilor aplicate reclamantilor, care variau între de două și trei ori mai mult decât valoarea taxelor vamale datorate, și gravitatea amenzilor care puteau fi impuse, care ajungeau la până de zece ori valoarea taxelor vamale datorate. În consecință, Curtea a hotărât că era admisibilă plângerea formulată în temeiul art. 4 din Protocolul nr. 7⁵. În continuare Curtea a observat că hotărârile de achitare deveniseră definitive în 1992, 2000, respectiv în 1998, și că, totuși,

⁵ În această privință, Curtea a observat convergența dintre propria sa evaluare și cea a Curții de Justiție a Uniunii Europene în ceea ce privește caracterul penal al unei sancțiuni (a se vedea pct. 73 din [hotărâre](#)).

al doilea set de proceduri nu se încheiase. În plus, pentru fiecare dintre reclamanți, cele două seturi de proceduri, administrativă și penală, priveau în mod expres importul ilegal al acelorași obiecte și, prin urmare, aceleași fapte, în cursul acelorași perioade. Curtea a comentat totuși că principiul *non bis in idem* nu ar fi fost încălcat dacă cele două forme de sancțiuni posibile, pedeapsa cu închisoarea și cea pecuniară, ar fi fost avute în vedere ca parte a unui singur set de proceduri judiciare, sau dacă instanța penală ar fi suspendat judecata în urma deschiderii procedurii administrative și, ulterior, ar fi încheiat procedura penală odată ce Curtea Supremă Administrativă a confirmat amenda. Întrucât nu aceasta a fost situația în cauză, Curtea a concluzionat că **a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7** în privința celor trei reclamanți.

Igor Tarasov împotriva Ucrainei

16 iunie 2016

Această cauză privea proceduri administrative și penale împotriva reclamantului după o altercație într-un bar. Reclamantul se plângea în special că a fost judecat și pedepsit de două ori pentru aceeași infracțiune.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7**, constatând că ambele proceduri erau de natură penală și că autoritățile ucrainene au dublat procedurile penale, care priveau, în esență, aceleași fapte, cu încălcarea principiului *non bis in idem*.

Rivard împotriva Elveției

4 octombrie 2016

Reclamantul din această cauză susținea că impunerea unei amenzi de către instanța penală, urmată de retragerea permisului său de conducere de către o autoritate administrativă pentru aceeași infracțiune, și anume depășirea limitei de viteză pe autostradă, era contrară principiului *non bis in idem*. Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7**. A constatat în special că faptele care stăteau la baza celor două proceduri împotriva reclamantului erau identice, dar a observat că procedura de retragere a permisului de conducere era un tip de sancțiune suplimentară, în completarea condamnării penale (o amendă). Prin urmare, Curtea a concluzionat că nu exista o legătură suficient de apropiată material și temporal între procedurile administrative și cele penale pentru a le considera două aspecte ale unui singur sistem, și, prin urmare, a hotărât că nu au existat două seturi de proceduri. În consecință, Curtea a hotărât că nu se putea deduce că reclamantul fusese pedepsit sau urmărit penal pentru o infracțiune pentru care fusese deja condamnat printr-o hotărâre definitivă.

Ramda împotriva Franței

19 decembrie 2017

Reclamantul, resortisant algerian, a fost extrădat din Regatul Unit în Franța pentru acuzații referitoare la o serie de atacuri teroriste săvârșite în 1995 în Franța. A fost mai întâi judecat și condamnat de o instanță penală (*tribunal correctionnel*) pentru acuzații privind participarea sa într-un grup ce a avut ca scop pregătirea unor atacuri teroriste. Ulterior, a fost judecat și condamnat de o instanță cu jurați (*cour d'assises*) pentru complicitate la săvârșirea unei serii de infracțiuni precum omor și tentativă de omor. Acesta se plângea în special cu privire la încălcarea principiului *non bis in idem* prin condamnarea sa penală în ciuda hotărârii definitive de condamnare pronunțate de instanța penală ordinară.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7**, constatând că reclamantul nu fusese trimis în judecată sau condamnat în cadrul unor proceduri penale cu privire la fapte care să fie pe fond aceleași cu cele pentru care fusese deja condamnat în cadrul procedurilor anterioare. De asemenea, Curtea a reiterat că era legitim ca statele membre să adopte o poziție fermă împotriva persoanelor implicate în acte teroriste, pe care sub nicio formă nu le pot ierta, și că infracțiunile de complicitate la omor și tentativă de omor de care reclamantul fusese condamnat reprezentau încălcări grave ale drepturilor fundamentale în temeiul art. 2 (dreptul la viață) din Convenție, statele fiind obligate să îl respecte și să pedepsească pe oricine încalcă acest drept, subiect de conformitate cu garanțiile procedurale ale persoanelor implicate, precum era situația reclamantului din speță.

Mihalache împotriva României

8 iulie 2019 (Marea Cameră)

Reclamantul din această cauză susținea că a fost judecat de două ori pentru că refuzase să facă un test de sânge în cadrul unui control al poliției în vederea stabilirii nivelului de alcool din sânge și că redeschiderea procedurii împotriva sa nu a respectat criteriile stabilite la art. 4 din Protocolul nr. 7.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7**, constatând că reclamantul a fost urmărit penal de două ori pentru aceeași infracțiune și că redeschiderea procedurii nu a fost justificată. A observat în special că reclamantul făcuse obiectul unui set inițial de proceduri penale, în cursul căruia procurorul i-a aplicat o amendă administrativă, sancțiune care a devenit definitivă la expirarea

termenului-limită stabilit la art. 249 alin. (1) din Codul de procedură penală. Ulterior, procurorul ierarhic superior a anulat această decizia procurorului de rang inferior și l-a trimis pe reclamant în judecată. Acesta a fost condamnat la un an de închisoare cu suspendare.

A se vedea, de asemenea, recent:

Šimkus împotriva Lituaniei

13 iunie 2017

Proceduri paralele

A. și B. împotriva Norvegiei (nr. 24130/11 și 29758/11) (a se vedea, de asemenea, mai sus, la „Domeniu de aplicare”)

15 noiembrie 2016 (Marea Cameră)

Această cauză privea doi contribuabili care susțineau că au fost urmăriți și pedepsiți de două ori – în cadrul unor proceduri administrative și penale – pentru aceeași infracțiune. Reclamanții susțineau în special că au fost interogați de procuror drept persoane puse sub acuzare și că au fost condamnați, li s-au impus sancțiuni fiscale de către autoritățile fiscale, pe care le-au achitat, iar ulterior au fost condamnați și au primit pedepse în cadrul unor proceduri penale.

În această cauză Marea Cameră a observat în special că, deși statelor contractante le revine o anumită obligație de a proteja interesele specifice ale individului pe care art. 4 din Protocolul nr. 7 urmărește să le garanteze, este, de asemenea, necesar să li se lase autorităților naționale libertatea de a alege mijloacele utilizate în acest scop. În cauze care ridică o problemă în temeiul art. 4 din Protocolul nr. 7, este sarcina Curții să stabilească dacă măsura națională contestată implică, pe fond sau în fapt, dublă urmărire penală, în detrimentul individului, sau dacă, dimpotrivă, este produsul unui sistem integrat, care permite ca diferite aspecte legate de fapte ilegale să fie abordate într-o manieră previzibilă și proporțională care să formeze un ansamblu coerent, astfel încât individul în cauză să nu fie supus unei nedreptăți. Art. 4 din Protocolul nr. 7 nu poate avea drept efect ca statelor contractante să li se interzică să-și organizeze sistemele juridice astfel încât să se prevadă impunerea unei sancțiuni administrative standard în ceea ce privește impozitul neachitat în mod ilegal (chiar dacă o sancțiune ar fi calificată drept „penală” în sensul garanțiilor Convenției la un proces echitabil), precum și în cazuri mult mai grave în care ar putea fi necesară urmărirea penală. Obiectul art. 4 din Protocolul nr. 7 este de a împiedica injustiția făcută unei persoane de a fi urmărită penal sau pedepsită de două ori pentru același comportament incriminat. Cu toate acestea, nu se opune sistemelor juridice care adoptă o abordare „integrată” a delictelor sociale în cauză și, în special, o abordare care implică faze paralele ale răspunsului juridic la fapta comisă de către autorități diferite și în scopuri diferite.

În speță, Marea Cameră a hotărât că **nu a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7**. A observat, în primul rând, că nu exista niciun motiv să pună la îndoială motivele pentru care legiuitorul norvegian a optat să reglementeze comportamentul dăunător social de a nu plăti impozitele prin intermediul unui proces integrat mixt (administrativ/penal). Și nici nu a pus sub semnul întrebării motivele pentru care autoritățile norvegiene au ales să trateze separat aspectul reprobabil social și mult mai grav al fraudei mai degrabă în contextul procedurii penale decât în cel al unei proceduri administrative ordinare. În continuare Curtea a constatat că desfășurarea unei proceduri mixte, cu posibilitatea de a cumula pedepse diferite, era previzibilă pentru reclamanți, care ar fi trebuit să știe încă de la început că urmărirea penală, precum și impunerea de sancțiuni fiscale erau posibile, și chiar probabile, având în vedere situația de fapt din cauzele lor. Marea Cameră a observat, de asemenea, că procedurile administrative și cele penale se desfășuraseră în paralel și erau interconectate. Faptele stabilite în cadrul uneia dintre proceduri au fost invocate în cadrul celeilalte și, în ceea ce privește proporționalitatea sancțiunii totale, pedeapsa aplicată în procesul penal a luat în considerare sancțiunea fiscală. Marea Cameră a fost așadar convinsă că, deși au fost impuse pedepse diferite de două autorități diferite în contextul unor proceduri diferite, a existat totuși o legătură suficient de strânsă între ele, atât pe fond, cât și ca timp, pentru a fi considerate ca făcând parte dintr-un sistem global de sancțiuni în temeiul dreptului norvegian.

Johannesson și alții împotriva Islandei

18 mai 2017

Reclamanții, două persoane fizice și o societate, se plâneau că au fost judecați de două ori pentru același comportament, de a nu fi completat declarații corecte pentru stabilirea bazei de impozitare: în primul rând prin impunerea unor suprataxe și, pe de altă parte, printr-un proces penal și condamnarea ulterioară pentru infracțiuni fiscale în formă agravată.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7** în privința celor doi reclamanți persoane fizice, constatând că aceștia au fost judecați și pedepsiți de două ori pentru același comportament. În

special, acest lucru s-a datorat faptului că cele două seturi de proceduri au avut ambele caracter „penal”; au avut la bază, în esență, aceleași fapte; și nu au fost suficient corelate pentru a se putea considera că autoritățile au evitat o dublare a procedurilor. În această privință, Curtea a amintit că, deși art. 4 din Protocolul nr. 7 nu exclude desfășurarea de proceduri administrative și penale paralele cu privire la același comportament ilegal, două proceduri trebuie să aibă o legătură suficient de strânsă pe fond și ca timp pentru a evita dublarea. În cauza de față, Curtea a constatat că nu exista o legătură suficient de strânsă pe fond și ca timp între cele două seturi de proceduri pentru a evita dublarea. Acest fapt s-a produs în special din două motive. În primul rând, a existat doar o suprapunere limitată în timp între cele două proceduri. Lungimea coroborată totală a acestora a fost de aproximativ de nouă ani și trei luni – dar s-au desfășurat în paralel pentru o perioadă cu puțin peste un an. Cei doi reclamânți fuseseră trimiși în judecată în cadrul procedurilor penale în decembrie 2008, la 15, respectiv 16 luni după ce administrația fiscală internă a emis decizii în privința contestațiilor acestora. În al doilea rând, a existat o colectare și o evaluare în mod separat a probelor în cele două seturi de proceduri, întrucât poliția a desfășurat propria anchetă independentă. Responsabilitatea reclamanților fusese așadar evaluată de autorități și instanțe diferite în proceduri care fuseseră, în mare măsură, independente una de cealaltă. În ceea ce privește plângerea societății reclamante, Curtea a declarat că este **inadmisibilă**, întrucât societatea nu a indicat că dorea să continue procedura în fața Curții.

Nodet împotriva Franței

6 iunie 2019⁶

Reclamantul, analist financiar, a fost sancționat de autoritatea de reglementare a pietelor financiare, AMF, pentru manipularea prețului acțiunilor și, ulterior, de instanțele penale pentru infracțiunea de obstrucționare adusă bunei funcționări a pieței de valori prin aceeași acțiune. Acesta se plângea că a fost pedepsit de două ori pentru aceeași infracțiune.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 7** în privința reclamantului. A observat, în primul rând, că nu exista o legătură suficient de strânsă pe fond între cele două seturi de proceduri, cele ale AMF și cele ale instanțelor penale, în lumina scopurilor urmărite și având în vedere, într-o oarecare măsură, repetarea în colectarea probelor de către diferiți anchetatori; în al doilea rând, și mai presus de toate, nu exista o legătură suficient de strânsă în timp pentru ca procedura să fie considerată ca făcând parte dintr-un mecanism integrat de sancțiuni prevăzut de dreptul francez. Prin urmare, Curtea a concluzionat că reclamantul a suferit daune disproporționate din cauza dublei urmăriri penale și a dublei condamnări, de către AMF și de către instanțele penale pentru aceleași fapte.

A se vedea, de asemenea, recent:

Biarni Ármannsson împotriva Islandei

16 aprilie 2019 (hotărârea Comitetului)

⁶ Hotărârea va rămâne definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 (hotărâri definitive) din [Convenția europeană a drepturilor omului](#).

Selecție a cererilor pendinte în fața Curții

[Bajić împotriva Croației \(nr. 67334/13\)](#)

Cerere comunicată guvernului croat la 27 ianuarie 2014 și la 9 noiembrie 2017

[Fruja împotriva României \(nr. 2071/14\)](#)

Cerere comunicată guvernului român la 11 iulie 2014

[Mihai împotriva României \(nr. 50266/13\)](#)

Cerere comunicată guvernului român la 18 decembrie 2014

[Bashin și Chekunov împotriva Rusiei \(nr. 44015/07\) și alte două cereri](#)

Cereri comunicate guvernului rus la 3 septembrie 2015

[Gushchin împotriva Rusiei \(nr. 22581/15\) și Gaskarov împotriva Rusiei \(nr. 28251/15\)](#)

Cereri comunicate guvernului rus la 4 octombrie 2016

[Milošević împotriva Croației \(nr. 12022/16\)](#)

Cerere comunicată guvernului croat la 8 februarie 2017

[Butin împotriva Franței \(nr. 15750/16\)](#)

Cerere comunicată guvernului francez la 4 mai 2017

[De Oliveira Costa împotriva Portugaliei \(nr. 36244/13\)](#)

Cerere comunicată guvernului portughez la 7 iunie 2017

[Ignatić împotriva Croației \(nr. 53195/16\) și Uhr împotriva Croației \(nr. 60130/16\)](#)

Cereri comunicate guvernului croat la 31 august 2017

[Tulupov împotriva Rusiei \(nr. 28117/11\)](#)

Cerere comunicată guvernului rus la 7 noiembrie 2017

[Velkov împotriva Bulgariei \(nr. 34503/10\)](#)

Cerere comunicată guvernului bulgar la 14 noiembrie 2017

[Goulandris și Vardinogianni împotriva Greciei \(nr. 1735/13\)](#)

Cerere comunicată guvernului elen la 8 octombrie 2018

[Tsonvo Tsonev împotriva Bulgariei \(nr. 35623/11\)](#)

Cerere comunicată guvernului bulgar la 12 decembrie 2018

Texte și documente

A se vedea, în special:

- [Ghidul cu privire la art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului – Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori](#), Direcția Jurisconsultului Curții

Contact presă:

Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08